

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznaniła se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 26.

V Mariboru 30. junija 1870.

Tečaj IV.

Zadnje volitve posebno pa mariborskega okraja.

Zadnje volitve so kazale, da sta si nemški in slovenski narod med seboj dosti bolj prijateljska, kakor to želijo nekateri vladeželní voditelji nemški. Volitve na nemškem Štirskem iz kmetijskih srenj so namreč 12 poslancev v deželni zbor Štirski spravile, ki so zato, da se narodi med seboj naj sporazumejo in naj se vsakemu narodu pravica zgodi. In ravno oni možje, ki so radi ščuvali proti nam Slovencem, so propali, tako sta propala tudi znana sovražnika Slovencev Schloffer in Kaiserfeld, dasi je Kaiserfeld veljal za prvega in najimenitnejšega Nemca v Graškem zboru, in so si ga celo za državni zbor na Dunaju postavili za predsednika, onega moža, ki pravi, naj rajše Avstrija propade, nego bi Nemci pustili nadvlado nad Slovani.

Med tem, ko se tedaj sprava med narodi po izidu volitev vedno bolj in bolj pripravlja in se krivična nadvlada pravici in ravnopravnosti bolj in bolj pomakuje, so se bili v Mariboru ravno blizu meje med Nemci in Slovenci zadnji boji svobode in nadvlade.

Slovenci tisoč let Nemcem podjarmljeni, še niso imeli toliko moči, da bi zadnji kos tujega jarma otresli raz svojih pleč. Tako dolga sužnost pod nemškim jarmom in uredništvom in mestjanstvom jih je omamila, vstajajo in si oči brišejo, toda sopet jih potlači nezavednost tu slabota. Tako se je godilo pri zadnji volitvi dné 23. t. m.

Narodnjaki so šteli svoje glase in računili, da za najmanj 10 glasov prevladajo, ali bilo je konečno 11 volilnih glasov več na nasprotniški strani. Morda se tu pa tam ni storilo vse, kar je bila dolžnost rodoljubom. Namreč celo pri sv. Benediktu je bil en glas nasprotniški, ravno tako tudi pri sv. Ani v srenji Ledineku, sv. Juri v slovenskih goricah, ki je spravil pod Dolinšekom same narodne glase, je sadaj 6 volilcev nasprotnikov imel. Svičina, sv. Juri na Pesnici, Lembah, Slivnica niso takrat tako narodno volili kakor leta 1867. Onim volilcem iz suhega ptujskega polja, ki so o zadnjem trenutku prestopili, najmanj zamerimo, ker so bili prekanjeni in prisiljeni, nevedni siromaki. Kar pa bo dobro, da glasovanje vsakega volilca prihodnje priobčimo, da zve vsak kraj in vsaka srenja za svoje mehkuznike in omabljivce.

Kajti silno je bilo zapeljavanje od nasprotniške strani. Ne zadosti, da so nasprotniki ves povoljni in redni volilni shod pri sv. Lenartu lažnjivo preobrneli in v časnike pisali in poslom naložili raztrositi, ka bi slovenska kandidata morala za odpuščenje prositi in pobegniti; ne zadosti, da so nasprotniki v Novi vesi pri Slov. Bistrici Slovincem pri volilnem shodu krvavo silo do zločinstva napravili, ki ga bode sodnija preiskavala, ampak še na dan volitve v Mariboru samem je bilo od rane ure do zadnjega trenutka vsa nemškutarija mariborska na nogah, da nam nezavedne volilce, ki so simo dohajali, ukrade in v nemški okrajni zastop spravi in za Seidelna obdeluje.

Na tržaški cesti je vabil nek nemškutarski gonjač volilce iz ptujskega polja prišedše, na kupico vina in jih podajal protinarodnemu shodišču; na velikem trgu, kder je od ranega jutra turška muzika svirala, prav kakor da bi se prostovoljni vojaki nabirali, so ravno tako bili gonjači vspešno nastavljeni; iz prav zanesljivega vira zvedamo, da je mestni

redar nekega volilca, ki ni vedel kamo, pod pazduho vzel in peljal prav postrežljivo k Seidel-Brandstetterjevi stranki, kder so se za ono stranko s vsemi sredstvi pripravili. To lovljenje se je godilo tako dolgo, dokler niso nasprotniki imeli že večine, in da jo imajo, so raztrobili že pred volitvijo po mestu.

Slovenska stranka pa se je zbirala pri Götzu in sošlo se je prostovoljno 82 samovestnih glasov, gotovo pričakovaje, da se zgubljeni volilci, na ktere je računila, ob svojem času priklenejo njenemu združenemu krdelu. Tako gredo Slovenci ob 3/4 10 z muziku na čelu in pod slovansko in cesarsko zastavo, upa polni v volilnico.

Tu že najdejo nasprotno stranko v predeljeni polovici, bojazljive Slovence obkoljene od močnih nasprotniških stražnikov, gonjačev. Volitev je že bila odločena, predno so Slovenci prišli v volilnico. Toda pri glasovanju so se vendar nasprotniki pri nekterih svojih obklenjenih varvancih bali za glase. Tako smo videli, kako sta za nekterimi kmetiči, ki so se jim do zadnjega trenutka jako dvomljivi zdeli, šla do zelene mize kot spremljevalca dva gonjača in sta kmetiču v enem na uho šepetala: Reci Seidel Brandstetter, Seidel Brandstetter, dokler kmetič tega ni rekel, potem je kmetič mir dobil in še pohvalno potrkanje na ramo: Zdaj si priden, da si tako rekel. Okoli stoječi pa smo čuli tolažljive besede: Hvala Bogu, da se je nam tako vspešilo, za tega sem se najbolj bal, da nebi kde rekel na Srca in Rataja, pa zdaj je že dobro.

Na tak način smo Slovenci propali. Proti takemu ravnanju tudi ni pomoči, razve če bi se hotel kdo za posamezne nezavedne slovenske volilce s silo pipati, kar pa pomeni vojsko med mestom in deželani, česar nas Bog vari. Ali s podukom hočemo zmagati in zato društva in tabore in časnike in knjižice na noge. Na naši strani je resnica in pravica zmagonosne ideje, ki bodo tudi zmagale, kedar prodejejo v vse slovensko ljudstvo. Na delo rodoljubi, za prihodnjo zmagao!

Tabor pri Kapeli,

eno uro niže Radgone.

(Dalje.)

Gosp. dr. Klemenčič, ki je v imenu taborovega odbora odprl tabor, je govoril blizo tako-le: „Njih Veličanstvo presvitli cesar nam je dal postavbo, po kateri imamo pravico, se zbirati in javno izreči svoje želje in tirjati svoje pravice. Slovensko ljudstvo se je že 13krat zbralo v prav velikih številah in je vsikdar soglasno zahtevalo pravice, ktere mu po postavi in naravnem pravu grejo. Tudi naši vrli rodoljubi v kapelski fari so spoznali, da je sila potrebno, da se naj suide ljudstvo tukaj na prelepem murskem polju in da izreče, kar želi, in da tirja potrebne stvari in svoje pravice, ktere mu grejo po postavi. Dragi moji! dosti nam je potrebno, dosti bi lahko tirjali, hočemo vendar biti zmerni in hočemo samo tirjati to, kar nam je sila potrebno. Poslušajte tedaj mirno, kar Vam bodo razlagali govorniki. Pri vsakem takem shodu je vendar potrebno, da se izvoli predsednik, ki shod vodi in skrbi za red in mir; takega tudi mi moramo naj prej izvoliti in jaz Vam priporočam za predsednika našega današnjega tabora našega vrlega rojaka gosp. dr. Pre-

log-a (Živio-klici od vseh strani). Če Vam je to prav, vzdignite roke! — Vsi vzdignejo roke in soglasno volijo g. dr. Preloga za predsednika. —

Zdaj nastopi g. dr. Prelog na oder in ko se prikaže, ga ljudstvo spet z živio-klici pozdravi. Nagovori pa zbraue takole: „Dragi rojaki, prečastiti rodoljubi! Pred vsem drugim se Vam lepo zahvalim za zaupanje, katero ste skazali s tim, da ste me volili za predsednika Vašega tabora. Rad prevzamem to za me prav častno nalogo in se bom trudil, da jo po mogočnosti kakor najbolj izvršim.“

Prišli ste danes na tabor, ali marsikteri izmed Vas še morebiti ne vé, kaj pomeni beseda tabor, in zato hočem Vam to v kratkem razložiti. Že pred tisoč leti je bila navada med našim ljudstvom, da so se javno zbirali, posebno če so hoteli o sploh važnih in koristnih zadevah se pogovoriti in sklepati. Zbirali pa so se naši predniki navadno pod milim nehom in pod velikimi drevesi, in ko so tamo vse potrebe natanko pretreseli, so sklepali o tem, kar so vsi za najbolj koristno spoznali. Kesnej je take javne shode vlada prepovedala in še le zdaj se smemo spet zbirati, ko je naš presvitli cesar posebno postavo dal, ktera take javne shode dopušča, kakor Vam je to že moj častiti predgovornik razložil.

Taki javni shodi ljudstva, pri katerih ljudstvo izreče svoje želje in javno tirja pravice, ktere mu po postavi grejo, take javne shode mi imenujemo t a b o r e. To tedaj pomeni beseda tabor, drugega pa celo nič.

Kot predsednik današnjega tabora Vas prosim, da se sploh posebno pa pri govorih obnašate prav mirno in pazljivo; mirno, da ne boste motili govornikov, in pazljivo, da si boste lože zapomnili vse, kar se bode povedalo na Vašo korist.

Po tem pa, ko boste čuli govore, presodite vse na tanko in po Vašem prepričanju glasujte o resoluciji, o kateri Vas bodem vprašal. Še enkrat Vas prosim da se obnašate prav mirno in premislite, da stojite javno pred celim svetom ki danes gleda na Vas, posebno pa gledajo na Vas naši dragi brati Slovenci in pričakujejo od Vas ne samo čedno obnašanje, temuč tudi koristne sklepe za nas vse in za predrago našo domovino „Slovenijo“. (Gromovito žvela) Zdaj je še potrebno da si izvolimo tudi enega podpredsednika, in jaz Vam priporočam za takega g. Š u m a n a, profesorja iz Maribora (Na to so vsi taboriti gromovito zakričali: „Živio g. Šuman, naš podpredsednik“). Dalje je potrebno, da se izvolita dva zapisatelja, ki bosta vse zapisala, kar se bode danes tukaj govorilo in sklenolo in za zapisatelja Vam priporočam gg. učitelja D v o r š a k a in J u r k o v i č a (Oba se z živio-klici sprimetla).

Predsednik govori dalje: Zdaj pa gremo na delo. Govoriti sme samo tisti, ki se pri meni prej oglasi. Prvi ki se je oglašil, je dr. K l e m e n č i č, on Vam bode razlagal, kako silno potrebno je, da se vsi Slovenci združijo v jedno kronovino „Slovenijo“. Poslušajte ga mirno in pazljivo.

(Dalje prih.)

Dopis.

Iz Ptuja. Volitev je bila 23. t. m. srečno dokončana in vsemu strašnemu nasprotovanju, obdelovanju naših narodnih volilcev vkljubo, so se le vendar prav možato obnašali in volili so našega ljubljence g. M. H e r m a n a. — Živeli njegovi volilci! — Zdaj pa čujte, kako so se Rodoškovi liberaluhi, fortšritlerji in posebno njegov pisar B—k po volitvi sirovo obnašali in prav lepo kazali, na kako visoki stopinji že stoji nemška inteligencija in kultura v Ptuju.

Bili so razposlani po krémah, da bi tamo pričakovali duhovnike in druge naše iskrene rodoljube, ki so prišli volit, da bi iskali z njimi prepir in da bi se z njimi topli, če bi le najmanjši vzrok mogli najti. Res prav lepo naprejevatje to in prav liberalno! Eden teh sirovakov B—k je ostal pri neki krémi na cesti v kanižkem predmestju in je žugal s palico in kričal, kakor divja žival, kazaje z prstom na nekega poštenega duhovnika: „Da geht ein Pfaff“ itd.

To je maslo fortšritlarjev, liberaluhov, nemškutarjev in nemške kulture. Bili so namreč strašno razkačeni, ker smo njim spet pokazali, da je tukaj naša zemlja, da hočemo mi tukaj biti gospodje, in da nikakor ne bomo pripustili, da bi se nemškutarji z našo slanino mastili; bili so razkačeni, ker smo jim spet ognjišče nekoliko podrli, pri katerem so se nemškutarji hoteli prav vgodno согrevati. Žvela „Slovenija!“

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Jame za saditvo žlahnih dreves.

Za jesensko sajenje se morajo jame že po leti, za spomladansko pa v jeseni skopati, da zemlja na dan in na zrak pride in se rodovitnosti navzame. Povrhna, rodovitna zemlja se na eno stran deva, kadar se kopajo jame, spodnja, mrtva ali slabejša pa na drugo stran; prva pride pri sajenju v dno jame, a druga na vrh. Jame je treba globoko in široko izkopati v podobi skleda, da še pozneje korenine v svoji rasti okoli sebe rahlo prst najdejo. Zato je dobro, če se tudi vsa zemlja okoli jam prekopa, kamur bodo potlej koreninice segale in si živeža iskale. Vse tako delo se bo obilno povrnilo, ker bodo sadna drevesca hitro rastla in kmalo obilo rodila.

V ta namen se v dobri zemlji 4 čevlje široka in 2 čevlja globoka, v navadni zemlji pa najmanj 6 čevljev široka in 2—3 čevlje globoka jama izkopa.

Česplje in majhna nizka drevesa ne potrebujejo globokih jam, ker njih korenine ne segajo globoko v zemljo; zato so za taka drevesa 1 čevlj globoke in 1 čevlj široke jamice zadost velike, le povrhna zemlja okoli jamice se naj še prekopa, da korenine lože živeža iz zemlje vlečejo.

Kder je poprej jablan ali bruška rastla, in bi se sedaj na isto mesto jednako sadno pleme, to je, jablan ali bruška vsaditi imela, je treba vso tisto zemljo odstraniti, kakor dalječ so prejšnjega drevesa korenine segale in vso jamo z novo rodovito prstjo nadelati, in še le v to spet jablan ali bruško vsaditi; tako bo na tistem prostoru, kder je pred jablan rastla ali bruška stala, zopet rada jablan ali bruška rastla. Zakaj vsako drevo sebi dostojni živež iz zemlje vleče in ga s časoma povžije; ob enem pa tudi svoje blato razširja, ktero jednakemu plemenu nikak ne more služiti v živež. Kder so močvirni kraji, je treba najpred kremenja, kamenja, proda ali šute navoziti kakih 6 do 10 čevljev v okroglini in blizo 1 čevlj visoko, na to se dobre prsti 3 do 4 čevlje nakopiči, in na ta grič ali holmček sadno drevesce vsadi. Tako se lahko spodaj voda odteka, drevesce pa dovolj živeža ima, ker ni v moči.

V plitvi zemlji, ki ima za podlogo kamenje, pesek, prod ali šuto, se mora blizo 2 sežnja okoli podloga zrahljati, da se lože voda zbira; potem se na to rodovito zemljo 3—4 čevljev visoko nakopiči in sadunosnica vsadi. Kdor po takih holmčkih sadna drevesa sadi, prav dobro stori, če pod srčno korenino vsakega drevesa dene kako kamneno plošo, opeko, tudi pokrovni strežnik je dober, da po tem drevo ne more naravnost v tla korenin gnati, temuč bolj po straneh.

Sajenje žlahnih dreves.

Prej ko se sadno drevo posadi, se mora še enkrat dobro pregledati, ali je po koreninah, po deblu in vrhu prav obrezano ali ne. Kar se sedaj kaže po vrhu krivega in ne-ličnega, ter se ne dá lepo vravnati, je treba potlej popravljati in to brez usmiljenja, da bo drevo lep vrh, gladko deblo in lično podobo imelo. Vrh ne sme šopku ali grmu podobn biti, ampak zračen naj bo, da vse veje solnce lahko obsijava.

Kadar se več sadunosnic sadi, se morajo vse, razun ene, brž ob koreninah s prstjo zasuti, da nežne sesavke se ne posušijo. Drevje se presaja v jeseni ali spomladi, kadar ni v muzgi; najbolj je v jeseni saditi. Če se v jeseni presaja, bo drevesce spomladi začelo veselo rasti, kakor da bi že eno leto prej posajeno bilo; ker se zemlja skoz zimo ob koreninah vleže in vse pripravi kar je za rast potreba, večkrat v jeseni posajeno drevesce že prvo leto sad prinese, posebno kosčeni.

Že je povedano, da je lepo videti, če drevesca po vrsti stojijo; zato naj se vsikdar po redu sadijo, na primer:

jablan	bruška	jablan	bruška
sliva	sliva	sliva	
bruška	jablan	bruška	jablan
sliva	sliva	sliva	
jablan	bruška	jablan	bruška

Te vrste kažejo najpotrebnejše in najkoristnejše sadje